WILKI. Zgłaszanie szkód w pogłowiu zwierząt gospodarskich

Od zmierzchu do świtu

Na terenie Dolnego Śląska coraz częściej można spotkać wilki. Z jednej strony są sprzymierzeńcami gospodarki leśnej. Chronią bowiem las przed nadmiernym zgryzaniem drzewek, ograniczając populację zwierząt kopytnych, czyli saren, jeleni czy danieli. Z drugiej, budzą obawy rolników przed szkodami, które mogą wyrządzać w stadach zwierząt utrzymywanych w gospodarstwach.

Fot. Wikipedia

Wilk to gatunek niegdyś powszechnie spotykany. Dziś jest gatunkiem wymagającym ochrony, który został wpisany do Czerwonej Księgi Zwierząt i jest w Polsce objęty całkowitą ochroną (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt). Oznacza to, że zabronione jest zabijanie wilków, ich okaleczanie, chwytanie, przetrzymywanie, niszczenie nor i wybieranie z nich szczeniąt, a także przechowywanie i sprzedaż skór oraz innych fragmentów martwych osobników, bez odpowiedniego zezwolenia. Ponadto można tworzyć dla nich strefy ochronne wokół miejsc rozrodu (czyli nor) w okresie od 1 kwietnia do 31 sierpnia.

Wataha na swoim

Stały wzrost populacji wilków sprawia, że zasiedlają sukcesywnie nowe tereny, nawet w pobliżu wsi i miast. Wilki gromadzą się w grupy zwane watahami, liczącymi najczęściej do 10 osobników. Każda wataha wilków zajmuje oddzielne terytorium. Zazwyczaj wataha zajmuje od 100 km^2 do 300 km^2, w zależności od dostępności pokarmu i warunków panujących na zajmowanym obszarze.

Wiele pastwisk graniczy z obszarami leśnymi, które są miejscem bytowania wilków i to właśnie tam najczęściej występują szkody w pogłowiu zwierząt, powodowane przez te zwierzęta. Ataki wilków zdarzają się głównie pod wieczór, w nocy i wczesnym rankiem, gdy aktywność ludzi jest najmniejsza.

Zgłaszanie szkód

Szkody wyrządzone przez wilki powinny być niezwłocznie zgłoszone do Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, bądź Dyrektora Parku Narodowego, w zależności od miejsca, w którym taka szkoda wystąpiła. Jeżeli rolnik znajdzie zagryzione lub okaleczone zwierzęta, zgłasza to telefonicznie, a jednocześnie wysyła pisemne zgłoszenie.

Rolnik powinien zabezpieczyć miejsce wystąpienia szkody, nie zmieniać miejsca położenia i nie usuwać zabitych zwierząt, a także zabezpieczyć wszelkie ślady zdarzenia (tropy, odchody wilków. Może też sporządzić dokumentację fotograficzną. Należy powiadomić również lekarza weterynarii, który stwierdzi przyczynę zgonu zwierzęcia i sporządzić opis stanu zwłok. Informacje te ułatwią rozpatrzenie wniosku o odszkodowanie.

Zapłaci Skarb państwa

Po przeprowadzeniu wizji przez przedstawiciela regionalnej dyrekcji ochrony środowiska lub dyrektora parku narodowego, szczątki zabitych zwierząt należy zutylizować, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Koszt utylizacji, na wniosek poszkodowanego może zostać wliczony do odszkodowania.
Ponieważ wilk jest objęty ścisłą ochroną, zgodnie z polskim prawem to Skarb państwa odpowiada za spowodowane przez niego szkody w pogłowiu zwierząt gospodarskich. Odszkodowanie nie obejmuje utraconych korzyści.
Na przykład w przypadku zabicia rozpłodowego buhaja czy mlecznej krowy, nie otrzymamy odszkodowania za przyszłe korzyści wynikające z rozrodu, bądź za dochody ze sprzedaży mleka od zabitej krowy.

Po zachodzie słońca

Zgodnie z przepisami, nie można otrzymać odszkodowania za szkody wyrządzone przez wilki w pogłowiu zwierząt gospodarskich, pozostawionych bez bezpośredniej opieki od zachodu do wschodu słońca. Mówi o tym z art.126, ust 6 pkt 3 lit. d ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz.U. z 2018 r. poz. 1614 z późn. zm.).
Szkody wyrządzane przez wilki w pogłowiu zwierząt gospodarskich można ograniczyć dzięki właściwej opiece nad inwentarzem. W tym celu stosujemy na przykład fladry wokół pastwiska, na którym przebywają zwierzęta. Na linie rozpiętej wokół pastwiska zawieszamy łopoczące na wietrze czerwone taśmy. Istnieje również wiele ras psów pasterskich, które posiadają cechy predestynujące je do zaganiania zwierząt lub stróżowania i ochrony przed drapieżnikami.

Lepiej zapobiegać

Poszkodowani mogą również współdziałać z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska, a na obszarze parku narodowego – z dyrektorem parku, w zakresie sposobów zabezpieczenia mienia przed szkodami powodowanymi m.in. przez wilki.
Współdziałanie może obejmować budowę urządzeń lub wykonanie zabiegów zapobiegających szkodom, finansowane z budżetu właściwego miejscowo dyrektora parku narodowego lub regionalnego dyrektora ochrony środowiska w ramach umów cywilno-prawnych.
Musimy się przyzwyczaić do obecności wilków w pobliżu naszych siedlisk.

Przydatne adresy

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
we Wrocławiu
Al. Jana Matejki 6
50-333 Wrocław
tel. 71 7479300

Park Narodowy Gór Stołowych
ul. Słoneczna 31
57-350 Kudowa Zdrój
tel. 74 866 14 36, 74 866 20 97

Karkonoski Park Narodowy
ul. Chałubińskiego 23
58-570 Jelenia Góra
tel. 75 755 33 48, 75 755 37 26

Zbigniew Dąbrowski DODR